

**מסמך רקע בנושא:
פלישה לקרקעות ולמבנים**

**מוגש ליו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה
חה"כ אמנון כהן**

כתיבה: מיכל טביביאן-מזרחי
אישור: ד"ר שירלי אברמי, מנהלת מחלקת מחקר
עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י' באב תשס"ד
28 ביולי 2004

תוכן העניינים

<u>1</u>	<u>1. מבוא</u>
<u>1</u>	<u>2. פלישה לקרקעות</u>
2	2.1. מינהל מקרקעי ישראל – אגף הפיקוח
3	2.2. רשות הטבע והגנים – "הסיירת הירוקה"
<u>6</u>	<u>3. פלישה לדירות הדיור הציבורי</u>
<u>7</u>	<u>4. משרד הפנים – היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה</u>
<u>7</u>	<u>5. הצעות חוק המונחות על שולחן הכנסת</u>

1. מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה, חה"כ אמנון כהן, ועוסק בתופעת הפלישה לקרקעות המדינה ולמבנים. המסמך עוסק בשלושת הגורמים הרלוונטיים הפועלים לפיקוח ולאכיפה בתחום זה: אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל, היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים – "הסיירת הירוקה" של רשות הטבע והגנים, והיחידה הארצית לפיקוח על הבנייה של משרד הפנים. במסמך נתונים על היקף פעילות היחידות באיתור פלישות ובפינוי פולשים והערכת עלות הנזק מהפלישה לקרקעות המדינה ולמבנים. בסוף המסמך מוצגות שתי הצעות חוק בעניין זה, המונחות בימים אלה על שולחן הכנסת.

2. פלישה לקרקעות המדינה

מינהל מקרקעי ישראל (להלן: המינהל) מופקד על ניהול המקרקעין של המדינה, של קרן קיימת לישראל (להלן: קק"ל) ושל רשות הפיתוח, שהם יותר מ-90% מכלל שטחה של מדינת ישראל. תפקידיו של המינהל הם פיקוח על המקרקעין שבניהולו, מניעת פעולות בלתי חוקיות בהם כגון פלישה, הסגת גבול, בנייה בלתי חוקית, כריית מחצבים בלתי חוקית ועוד, ואם נעשו פעולות כאלה – נקיטת האמצעים העומדים לרשותו על-פי חוק. המינהל שומר על הקרקעות ומפקח עליהן באמצעות אגף הפיקוח ובאמצעות היחידה לפיקוח בשטחים פתוחים, הידועה בשם "הסיירת הירוקה", הפועלת במסגרת הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים.¹

שני חוקים עיקריים מאפשרים למוסדות המדינה לפעול נגד מי שמחזיק שלא כדין בקרקעותיה, ואלה הם:

חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969 (להלן: חוק המקרקעין), קובע כי המחזיק במקרקעין (הקרקע וכל מה שמחובר אליה חיבור של קבע) כדין רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה כדי למנוע הסגת גבול או שלילת שליטתו בהם שלא כדין, ואם נתפסו המקרקעין שלא כדין, המחזיק בהם כדין רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה, בתוך 30 ימים מיום התפיסה, כדי להוציא את הפולש.²

חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981, מתיר למנהל המינהל או למנהל מחוז של המינהל, בסייגים שפורטו בחוק, לפעול לסילוק פולשים מהמקרקעין באמצעות צו סילוק יד מינהלי, בלי להזדקק להליכים משפטיים רגילים, בתנאי שהצו הוצא בתוך שלושה חודשים מיום שהתברר כי התפיסה היתה שלא כדין ולא יאוחר מ-12 חודשים מיום תפיסת המקרקעין. צו כאמור דינו כפסק-דין לסילוק יד, ובמקרה הצורך אפשר להגישו לביצוע משרד ההוצאה לפועל.³

פלישה לקרקעות הלאום שנתגלתה בידי יחידות הפיקוח של המינהל או "הסיירת הירוקה" בתוך חודש ממועד הפלישה מכונה "**פלישה טרייה**"; פלישה שנתגלתה בתוך שלושה חודשים וטופלה בתוך 12 חודשים ואינה פלישה טרייה מכונה במינהל "**פלישה חדשה**", ופלישה שנתגלתה לאחר יותר מ-12 חודשים ממועד הפלישה היא "**פלישה רגילה**", או "**פלישה ישנה**". החוק קובע כי הפעלת הסמכויות

¹ משרד מבקר המדינה, דוח שנתי 51 ב', לשנת 2000.

² סעיף 18 בחוק.

³ סעיף 4 בחוק.

לטיפול בפלישות תלויה בפרק הזמן שעבר ממועד הפלישה, ומכאן החשיבות שבאיתור הפלישה בתוך זמן קצר.

2.1. מינהל מקרקעי ישראל – אגף הפיקוח

אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל הוקם בשנת 2003 בעקבות המלצת מבקר המדינה (בדוח 51 ב'), ונכללות בו יחידות הפיקוח שפעלו קודם להקמתו. באגף מועסקים שלושה עובדי מטה ושישה צוותים מחוזיים שמועסקים בהם 57 עובדי שטח. המשימות העיקריות שהאגף מופקד עליהן הן שמירת קרקעות הלאום, איתור קרקעות שפלו אליהן מסיגי גבול או שנעשות בהן פעולות בלתי חוקיות אחרות ונקיטת צעדים נגד מסיגי גבול כגון הריסה, פינוי ותפיסת חזקה בשטח. בד בבד עם פעולות האכיפה אגף הפיקוח אחראי לניהול המקרקעין – ובכלל זה למתן דוחות וחוות דעת על עסקאות ולניהול שוטף.⁴

לדברי מר ישראל סקופ, מנהל אגף הפיקוח, ניכרת מגמת עלייה בהיקף הפלישה הן למקרקעין הן ל"מחוברים" (דירות בניהול "עמידר" או חברות ניהול נכסים אחרות). חלק ניכר מהפלישה נעשה בתחום הבנייה הבלתי-חוקית על קרקעות המדינה, בעיקר בנגב, בלוד, ברמלה ובכפרי המיעוטים במשולש ובצפון. נוסף על כך נעשית בנייה בלתי חוקית של מחסנים למסחר, לאחסון ולמלאכה בתחום המקרקעין החקלאי במושבים ובקיבוצים.

בהליך הטיפול של אגף הפיקוח כמה מרכיבים, כמפורט להלן: עם קבלת מידע על פלישה או עם איתור פלישה נשלח מכתב התראה משפטי ובו דרישה לפינוי השטח וכן הודעה כי אם השטח לא יפונה, יפנה אותו המינהל וישית את הוצאות הפינוי על הפולשים. במקרים רבים די בהתראה זו, יחד עם לחץ המופעל על הפולשים מצד המפקחים, כדי להביא לפינוי. במקרים רבים אחרים המינהל פועל לסילוק פולשים לפי סעיף 18' לחוק המקרקעין – בתוך 30 יום ובכוח סביר. בכ-10% מכלל המקרים הטיפול נעשה בהליך מינהלי, באמצעות צו לסילוק פולשים שמוציא מנהל המחוז בחתימת יועץ משפטי ובלווי תצהיר המפקח. צו שלא הוגש לגביו ערר לבית-המשפט בתוך 14 יום נחשב פסק-דין לביצוע, אולם כ-90% מכלל הצווים נידונים בבתי-המשפט – על-פי בקשת הפולשים. המינהל רשאי גם להגיש בקשה להוצאת צו מניעה שיפוטי מפעולה או משימוש במבנה או צו לסגירת המבנה אם נעשו פעולות הכנס לבנייה או לשימוש במקרקעין ללא היתר או בסטייה מהיתר או מתוכנית. לאחר קבלת צו מינהלי או צו מניעה שיפוטי שלא הוגש ערעור עליו מוגשת תביעה לסילוק יד בתוך 14 יום. עם הינתן פסק-דין חלוט מועבר התיק לביצוע הליך הוצאה לפועל בידי קבלני ביצוע של המינהל.⁵

לדברי מר ישראל סקופ, הנתונים מראים כי היקף הפעילות באיתור פולשים ובסילוקם הוא בצמיחה מתמדת בעשור האחרון, בשיעור גידול ממוצע של כ-5% בשנה. לאחר הקמת האגף בשנת 2003 גדל היקף פעולות האכיפה ביותר מ-25%. לדברי מר סקופ, רוב הפינוי נעשה בהליך של טיפול ב"פלישה טרייה", אולם יש בעיה קשה בהליך הפינוי, בעיקר בשל מחסור בסיוע משטרת. בטבלה מס' 1 מוצגים תחומי פעילות המינהל והיקפיה לשנת 2003.

⁴ מר ישראל סקופ, מנהל אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל, מכתב, 22 ביולי 2004.

⁵ שם.

טבלה מס' 1: תחומי פעילות של אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל והיקפיה, שנת 2003

מספר המקרים	תחום הפעילות
475	טיפול בבנייה בלתי חוקית
964	טיפול בפלישה ובהסגת גבול
169	טיפול בכרייה בלתי חוקית
413	פינוי והריסה
145	תפיסת חזקה
265	טיפול בהפרת הסכמים
580	תביעות משפטיות
163	הליכי הוצאה לפועל
158	פעילות עם רשויות
32,897	ניהול מקרקעין

בין המוקדים העיקריים של תופעת הפלישה והבנייה הבלתי-חוקית: פזורות הבדואים בדרום, ערים מעורבות – לוד, רמלה, יפו, כפרי המשולש וואדי-עארה, ירושלים המזרחית, כפרי המיעוטים בצפון וכן מושבים וקיבוצים (שימוש חורג).

קשה לאמוד את הנזק הכלכלי שתופעת הפלישה גורמת, אולם אפשר לומר בביטחון כי מדובר בנזק כלכלי רב, בשל ההוצאות הכספיות הרבות לטיפול בפולשים והפניית כוח-אדם ואמצעים נגדם. בחישוב הנזק הכלכלי יש לכלול את תקציב שמירת הקרקע של המינהל לשנת פעילות (ללא שכר ועלות האמצעים שבידי המפקחים), הנאמד בכ-15 מיליון ש"ח; על כך יש להוסיף את הכספים שהמדינה משלמת לצורך פינוי כלכלי⁶ הנדרש לשם פיתוח שכונות, שיווק אתרי בנייה ופיקוח עליהם.⁷

2.2. רשות הטבע והגנים – "הסיירת הירוקה"

היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים – "הסיירת הירוקה" – הוקמה בשנת 1976 כדי לפקח ולשמור על קרקעות המדינה, על מקורות המים, על הנוף ועל איכות הסביבה בשטחים הפתוחים. היחידה פועלת באמצעות ועדת מנכ"לים בעבור המוסדות השונים: צה"ל, קק"ל, משרד החקלאות (השירותים הווטרנריים, נציבות המים), משרד הביטחון, משרד הפנים ומשרד הבינוי והשיכון (מינהל מקרקעי ישראל). היחידה כפופה מיניסטריאלית לשר לאיכות הסביבה, אולם הכפיפות המבצעית היא לגוף שטעמו היא מבצעת את הפעילות הספציפית.

ב"סיירת הירוקה" 35 פקחים הפועלים בשלושה צוותים מרחביים – צפון, מרכז ודרום – במסגרת רשות הטבע והגנים. מימון הפעילות של היחידה מגיע מחמישה גופים, על-פי החלוקה שלהלן: 48% – ממינהל מקרקעי ישראל; 12% – מקק"ל; 13% – ממשרד החקלאות ופיתוח הכפר; 26% – ממשרד הביטחון,

⁶ כאשר משולם כסף לפולשים כדי שיתפנו מרצון.

⁷ ישראל סקופ, מנהל אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל, מכתב, 22 ביולי 2004.

ו-1% – מיחידת המכרות במשרד התשתיות הלאומיות. חשוב לציין כי מדובר במימון תפעולי, המיועד לפעילות השוטפת של עבודות הפיקוח, אולם לפני כל פעילות אכיפה מועברת לגוף שבשמו פועלים בקשת מימון בעבורה.⁸

מפקחי "הסיירת הירוקה" פועלים למניעת פלישה והסגת גבול בעיקר בשטחים פתוחים שבהם נוכחותם של מפקחי המינהל קטנה ומסייעים ליחידות הפיקוח של המינהל בסילוק פולשים מהקרקעות. היחידה פועלת כדי למנוע פולשים ומסיגי גבול מלפגוע בבעלות על הקרקעות בדרכים שונות כגון פלישת עדרים לשטחי מרעה, כרייה וחציבה לא מורשים, התנחלות שלא על-פי הרשאה, הקמת מבנים בניגוד לחוק, תפיסת חזקה על קרקע באמצעות עיבוד חקלאי, גניבת מים, פריקת פסולת, השחתת צמחייה ועוד.⁹ היחידה נוקטת גם פעולות יזומות לתפיסת קרקע ולהסדרת הפעילות על הקרקע, כדי למנוע פלישה, ומקצה שטחים לצרכים שונים, בעיקר למרעה.

בטבלה מס' 2 מוצג סיכום הפעילויות שנקטה "הסיירת הירוקה" לשם איתור ופינוי בשנים 2002–2003. חשוב לציין כי הנתונים בטבלה מוטעים, שכן בחלק מהמקרים טרם הגיע מועד הפינוי, ומשום כך הוא לא נעשה. מהנתונים עולה כי בפעילות בעבור צה"ל לפינוי שטחי אש ובעבור רשות הטבע והגנים שיעור פינוי הפולשים מכלל מקרי הפלישה שמאותרים הוא גבוה, כ-80%, ואילו שיעור הפינוי בפעילות בעבור קק"ל הוא כ-50%. בפעילות בעבור מינהל מקרקעי ישראל שיעור הפינוי מכלל מקרי הפלישה שמאותרים הוא 43%, אבל במקרים רבים אין פעילות אכיפה, משום שהמינהל מעביר את הנושא לטיפולו. בעבור משרד הפנים ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר לא נעשות פעולות אכיפה, ומשום כך שיעורי הפינוי הם אפסיים.

בדרך כלל המינהל מפנה את הפולשים אל קרקעות הלאום לאחר הליך משפטי ומתן פסק-דין לסילוק יד. ביצוע פסק-הדין נעשה באמצעות קבלן המטפל בפינוי וקבלן להריסה, ובליווי שוטרים. לדברי מר גלעד אלטמן, מנהל "הסיירת הירוקה", בשנים האחרונות קשה יותר לאכוף את החוק, מסיבות אחדות, ובהן קיצוצים בתקציב הפעילות, ומנגד עלייה בהיקף הפלישה ובד בבד עמה התעצמות רמת האלימות של הפולשים כלפי אוכפי החוק וגידול בהיקף של מאבק הפולשים נגד הפינוי בתביעות משפטיות ובצווי מניעה.¹⁰ חשוב לציין כי במקרים רבים, למרות הצורך בגיבוי משטרת, היחידה נאלצת לפעול באופן עצמאי, בסיכון פקחיה, משום שנוהלי העבודה במשטרה אינם מאפשרים הליך מקוצר ועלולים ליצור חריגה מ-30 הימים לפינוי הקבועים בחוק.¹¹

---

⁸ מר גלעד אלטמן, מנהל היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים, רשות הטבע והגנים, ומר נפתלי כהן, סגן מנהל היחידה, פגישה, 26 ביולי 2004.

⁹ הגב' דינה וינשטיין, היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים – "הסיירת הירוקה", רשות שמורות הטבע, 1995.

¹⁰ גלעד אלטמן, "מגפת הפלישות לאדמות המדינה", **קרקע**, ביטאון המכון לחקר מדיניות כלכלית ושימושי קרקע של קק"ל, 57, ינואר 2004, מתוך אתר האינטרנט, <http://www.nfc.co.il/archive/003-D-4878-00.html?tag=14-25-42&au=True>, תאריך הכניסה: 25 ביולי 2004.

¹¹ מר גלעד אלטמן, מנהל היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים, רשות הטבע והגנים, ומר נפתלי כהן, סגן מנהל היחידה, פגישה, 26 ביולי 2004.

טבלה מס' 2: סיכום פעילויות האיתור והפינוי של היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים בשנים 2002–
2003¹²

2003				2002				
סה"כ פינוי	מבצעי פינוי	פינוי	איתור	סה"כ פינוי	מבצעי פינוי	פינוי	איתור	בעבור
291	100	191	682	346	81	265	736	מינהל מקרקעי ישראל
251	85	166	292	322	110	212	389	צה"ל
62	14	48	122	70	10	60	106	קק"ל
41	3	38	54	39	9	30	48	רשות הטבע והגנים
39	3	36	51	-	-	-	-	משרד התשתיות הלאומיות
32		32	305	31	-	31	355	משרד החקלאות ופיתוח הכפר
			87	8	2	6	151	משרד הפנים
716	205	511	1593	816	212	604	1,785	סה"כ

¹² הטבלה לקוחה מתוך: היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים, "הסיירת הירוקה", סיכום שנת העבודה 2003, 11 בפברואר 2004.

3. פלישה לדירות הדיור הציבורי

משרד הבינוי והשיכון מסייע למשפחות חסרות דיור בעיקר במתן הלוואות לרכישת דירות. למשפחות דלות אמצעים המשרד מאשר שכירת דירה מרכוש המדינה בדמי שכירות נמוכים בהשוואה לדמי השכירות הנהוגים בשוק החופשי. לרשות החברות המאכלסות מלאי של דירות להשכרה של השיכון הציבורי, והן מנהלות ומתחזקות את הדירות ומאפשרות לאכלסן בזכאים שהדירות הוקצו להם בידי הוועדות המוסמכות לכך.

מספר הזכאים הממתנינים לדיור ציבורי גדול בהרבה ממספר פתרונות הדיור שמשרד הבינוי והשיכון יכול להציע (ולעתים הוא העילה לפלישה), ופער זה הולך ומתרחב, בין השאר בשל תופעת הפלישה. נתונים על הפלישה לדירות הדיור הציבורי ועל הפינוי מוצגים להלן בטבלה מס' 3, בחלוקה לחברות המשכנות.

לדברי מר ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס במשרד הבינוי והשיכון, כל זכאי לדירה אשר אינו משוכן בדיור הציבורי מקבל 1,200 ש"ח סיוע בשכר דירה, כלומר ההוצאה השנתית של המשרד היא כ-144,000 ש"ח לדירה. לדבריו, יש כיום יותר מ-1,000 דירות שפלושו אליהן, והדבר מסתכם בנזק כלכלי של כ-15 מיליון ש"ח בשנה. על כך יש להוסיף את הנזק שנגרם לדירות מידי הפולשים ואת הוצאות החברות על צעדים משפטיים, על עבודת קבלני הוצאה לפועל ועל ליווי משטרת¹³.

טבלה מס' 3: פינוי מהדיור הציבורי בשנים 2001–2004¹⁴

חברה	השנה	פינוי מפלישה באמצעות צווי פינוי	פינוי מפלישה ללא צווי פינוי	צווי פינוי מפלישה שטרם הבשילו
"עמידר"	2001	82	259	-
	2002	105	229	-
	2003	87	205	-
	2004	17	95	-
"עמיגור"	2004-2001	48	-	-
"שקמונה"	2001	1	-	2
	2002	2	-	1
	2003	3	-	1
	2004	2	-	5
חל"ד	2004	7	-	-
"חלמיש"	2003-2001	-	5	-
	2004	3	-	8

¹³ מר ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס במשרד הבינוי והשיכון, שיחת טלפון, 21 ביולי 2004.

¹⁴ מוקד המידע, הכנסת, נתונים על משפחות שפונו או שקיבלו צו פינוי מדירות השיכון הציבורי בשנים 2001–2004, כתבה אלינור לאון, 13 ביוני 2004.

4. משרד הפנים – היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה¹⁵

היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה הפועלת במסגרת משרד הפנים עוסקת במניעת בנייה בלתי חוקית ובבלימתה. היחידה פועלת כגוף אוטונומי בכפיפות למנכ"ל משרד הפנים. בפריסה הארצית של היחידה שש יחידות פיקוח מחוזיות וגוף מטה היושב בהרצלייה ומשמש הנהלת היחידה. הפקחים מסיירים בשטח בתדירות גבוהה ועוסקים באיתור עבירות בנייה וכניסה למקרקעין, בחקירת תשודים, באיסוף ראיות ובעיבודן לצורך נקיטת פעולות אכיפה שונות – כגון הכנת תיק תביעה, הוצאת צווים מינהליים ושיפוטיים (הפסקת בנייה, הריסה וכדומה) והריסת בנייה בלתי חוקית. פעולות הפיקוח והאכיפה נעשות בשיתוף פעולה עם משטרת ישראל ועם גורמי אכיפה אחרים.

עד לסיום כתיבת מסמך זה לא נתקבלו מהיחידה הארצית לפיקוח על הבנייה נתונים על היקף הפלישה הפינני שבטיפולה.

5. הצעות חוק המונחות על שולחן הכנסת

על רקע הקשיים ההולכים וגוברים שרשויות החוק נתקלות בהן בהתמודדות עם בעיית הפלישה לקרקעות ולמבנים הונחו על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק, ושתיהן נמצאות כיום בטיפול ועדת החוקה, חוק ומשפט.

הצעת חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים) (תיקון), התשס"ג-2002,¹⁶ של הממשלה, מבקשת לתת בידי הרשויות הרלוונטיות כלים הולמים ומשופרים לטיפול בפולשים ובפלישה. בין השאר מוצע להאריך את המועד העיקרי להוצאת צו לסילוק יד משלושה חודשים ממועד גילוי הפלישה לשישה חודשים ממנו, ומ-12 חודשים ממועד תחילת הפלישה – ל-36 חודשים ממנו, כדי לאפשר שהות ארוכה יותר לאתר פלישה ולהוציא צווים לפינוי הפולשים. מנגד מוצע להאריך את התקופה המינימלית שממועד מסירת הצו ועד לסילוק הפינוי מ-14 יום ל-30 יום, כדי לאפשר לפולשים פרק זמן נאות לפינוי המקרקעין או להוכחת זכותם להחזיק בהם. עוד מוצע לקבוע כי גם מצב של המשך החזקה במקרקעי ציבור ללא רשות, לאחר שפג החוזה שהתיר למחזיק לעשות כן, ייחשב פלישה, ויהיה אפשר להוציא במקרים כאלה צווים מכוח החוק.

הצעת חוק לתיקון חוק המקרקעין, התשכ"ט-1967,¹⁷ של חה"כ רוחמה אברהם, מבקשת להטיל את חובת ההוכחה על התופס מקרקעין ציבוריים ולקבוע כי הוועדה המקומית תהא רשאית לפנות את התופס מקרקעין שלא כדין ללא הגבלת זמן.

---

¹⁵ משרד הפנים – היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה, מתוך אתר האינטרנט, <http://www.moin.gov.il/>, תאריך הכניסה: 26 ביולי 2004.

¹⁶ ההצעה עברה קריאה ראשונה ב-13 בנובמבר 2003; הכנסת ה-16 החילה עליה דין רציפות, וכיום היא בטיפול ועדת החוקה, חוק ומשפט.

¹⁷ ההצעה עברה קריאה מקדמית ב-15 במאי 2004, וכיום היא בטיפול ועדת החוקה, חוק ומשפט.

מקורות

אלטמן גלעד, "מגפת הפלישות לאדמות המדינה", **קרקע**, ביטאון המכון לחקר מדיניות כלכלית ושימושי קרקע של קק"ל, 57, ינואר 2004, מתוך אתר האינטרנט של קק"ל, <http://www.nfc.co.il/archive/003-D-4878-00.html?tag=14-25-42&au=True>, תאריך הכניסה: 25 ביולי 2004.

וינשטיין דינה, היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים – "הסיירת הירוקה", רשות שמורות הטבע, 1995. מוקד מידע, הכנסת, נתונים על משפחות שפונו או שקיבלו צו פינוי מדירות השיכון הציבורי בשנים 2001–2004, כתבה אלינור לאון, 13 ביוני 2004.

משרד הפנים – היחידה הארצית לפיקוח על הבנייה, אתר האינטרנט, <http://www.moin.gov.il/>, תאריך הכניסה: 26 ביולי 2004.

משרד מבקר המדינה, דוח שנתי 51 ב', לשנת 2000.

חקיקה – הצעות חוק וחוקים

הצעת חוק לתיקון חוק המקרקעין, התשכ"ט-1967.

הצעת חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים) (תיקון), התשס"ג-2002.

חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969.

חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981.

פגישות, מכתבים ושיחות טלפון

אלטמן גלעד, מנהל היחידה לפיקוח בשטחים הפתוחים, רשות הטבע והגנים, ומר נפתלי כהן, סגן מנהל היחידה, פגישה, 26 ביולי 2004.

סקופ ישראל, מנהל אגף הפיקוח במינהל מקרקעי ישראל, מכתב, 22 ביולי 2004.

שוורץ ישראל, סמנכ"ל בכיר לאכלוס במשרד השיכון, שיחת טלפון, 21 ביולי 2004.